

Změny v legislativních procedurách EU podle Lisabonské smlouvy

Lenka Červenková*

1. Úvod

Zakládací smlouvy stanoví poslání, cíle a činnosti Společenství (čl. 2 a 3 SES), jejichž naplňování je svěřeno orgánům ES – Evropskému parlamentu, Radě, Komisi, Soudnímu a Účetnímu dvoru (čl. 7 SES).¹ Za tímto účelem jsou orgány ES vybaveny rozhodovací a legislativní pravomocí, jejichž obsah vyplývá se Smlouvy ES. Legislativa je kontrolována nezávislým nadnárodním soudem v podobě Evropského soudního dvora.²

Komunitární metoda rozhodování je originální kombinací technokratických návrhů Komise, vypracovaných ve spolupráci s experty všech členských států, legislativních aktů a politických rozhodnutí Rady, reprezentující vlády členských států, přijímaných zpravi-

* Ing. Mgr. Lenka Červenková, doktorandka Katedry mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

¹ Podle nové úpravy patří mezi orgány EU také Evropská rada, která měla dosud pouze charakter summitu nejvyšších politických představitelů, a Evropská centrální banka, která zatím stála zcela mimo soustavu orgánů EU.

² Nově označován jako Soudní dvůr EU.

dla v součinnost s Evropským parlamentem, zastupujícím občany Unie.³

Tento článek si klade za cíl předložit právní rozbor jednotlivých legislativních postupů dosud používaných v souladu se Smlouvou ES a jejich komparaci s úpravou obsaženou v Lisabonské smlouvě, která byla po dlouho očekávaném podpisu českého prezidenta Václava Klause v listopadu 2009 konečně ratifikována všemi členskými státy. Lisabonská smlouva tedy vstoupila v platnost k 1. 12. 2009.

2. Legislativní procedury ES *de lege lata*⁴

Jednotlivé legislativní postupy nejsou zpravidla upraveny samostatně, nýbrž jsou obsaženy v konkrétních ustanoveních, která zakládají pravomoc orgánů k vydání určitého aktu. Výjimku z tohoto pravidla představují spolurozhodování dle čl. 251 SES, které bylo

³ MOUSSIS, N., *Access to European Union: law, economics, policies*, s. 60.

⁴ V době psaní tohoto článku na konci roku 2009 byla nová úprava legislativních procesů dle Lisabonské smlouvy ve stádiu přechodného období, tzn. že již probíhající legislativní procesy mohly být po dohodě Rady a EP dokončeny podle nové úpravy. Pro zjednodušení tedy nazýváme úpravu dle SES jako *de lege lata* a novou úpravu dle SFEU jako *de lege ferenda*, ačkoli je již platná.

dosud nejběžnějším legislativním postupem, a spolupráce Rady s Evropským parlamentem dle čl. 252 SES.

Iniciační pravomoc je zde svěřena výhradně Komisi, na níž je v některých případech Smlouvou ES rovněž delegována pravomoc přijmout rozhodnutí. Komise zvažuje všechny přímé a nepřímé dopady předkládaného návrhu (zejména na obchod, zaměstnanost, zdraví či životní prostředí). Zároveň má povinnost definovat společný zájem, resp. zájem Společenství na přijetí takového aktu. Dokud Rada nerozhodne, může Komise kdykoli během přijímání aktu svůj návrh změnit (čl. 250 SES). Po přijetí návrhu jej Komise v závislosti na legislativní proceduře předkládá Evropskému parlamentu a Radě a často také Hospodářskému a sociálnímu výboru či Výboru regionů k vyjádření stanoviska. Rada může taktéž na základě čl. 250 SES návrh Komise změnit jednomyslným rozhodnutím.

Smlouva ES stanoví následující čtyři základní procedury pro přijímání sekundárních komunitárních aktů, jež se liší zejména mírou účasti Evropského parlamentu na této proceduře v souladu s čl. 192 SES.

2.1 Konzultace (*consultation*)

Nejstarší legislativní proceduru, která byla do přijetí Jednotného evropského aktu uplatňována zcela výhradně, představuje konzultace Rady s Evropským parlamentem.⁵ Rada rozhoduje o návrhu Komise sama, má však povinnost vyžádat si stanovisko EP, bez něhož by byl přijímaný akt neplatný. Evropský parlament má při tomto postupu pouze politickou úlohu, jeho názor není právně závazný, Rada jej tudíž nemusí reflektovat. Na druhou stranu si EP může vyžádat novou konzultaci v případě, že byl návrh přijímaného aktu podstatně změněn. Tento způsob rozhodování se užívá například v tradiční oblasti zemědělské politiky.

Komise vypracovala také všeobecné principy a minimální standardy pro konzultaci zainteresovaných stran, které se podle těchto principů mohou účastnit legislativního procesu.⁶

2.2 Spolupráce (*cooperation*)

Spolupráce, jak ji od Jednotného evropského aktu upravuje čl. 252 SES (ex 189c), dává Evropskému parlamentu možnost zasáhnout do textu návrhu vlastními změnami. Jedná se o proceduru tzv. dvojího čtení. V prvním čtení EP vypracuje stanovisko k návrhu, které předloží Radě, a ta s přihlédnutím k tomuto stanovisku zaujímá společný postoj. Ve druhém čtení se EP vyjádří ke společnému postoji Rady. Souhlasí-li, návrh je

v dané podobě přijat. EP může také nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů návrh odmítnout nebo předložit změny společného postojů Rady. Návrh pak putuje zpět ke Komisi a následně k Radě, která již rozhoduje bez Evropského parlamentu kvalifikovanou většinou beze změn nebo jednomyslně, rozhoduje-li odlišně od stanoviska Evropského parlamentu. Komise zde plní úlohu „arbitra“.

Rada má však rozhodující a konečný hlas, neboť EP nemůže zvrátit podobu návrhu, který Rada přijme jednomyslně. Jednomyslnost při rozhodování v Radě bývá považována za nedemokratickou, neboť i malý stát může zablokovat vůli většiny. Rozhodování kvalifikovanou většinou se naproti tomu odvíjí od počtu vážných hlasů stanovených čl. 205 SES pro každý jednotlivý členský stát. Pro přijetí rozhodnutí kvalifikovanou většinou se vyžaduje téměř 74% hlasů (255 z celkových 345), reprezentujících aspoň 62% populace Unie. Od kooperační procedury se také proto postupně ustupuje ve prospěch spolurozhodování, kde Rada rozhoduje jednomyslně pouze v případě přehlasování negativního stanoviska Komise ke změnám navrhovaným EP.

2.3 Spolurozhodování (*co-decision*)

Evropský parlament má největší možnost zasáhnout do legislativního procesu při spolurozhodování s Radou, které podle dosavadního znění SES představuje základní legislativní postup, upravený čl. 251 SES. EP může podobně jako při spolupráci schvalovat, pozměňovat či odmítnat postoj Rady, jeho stanoviska jsou však závazná a Rada se s nimi musí vypořádat. Přijetí aktu může být dosaženo souhlasným stanoviskem EP se společným postojem Rady nebo schválením změn navrhovaných EP při hlasování v Radě. Evropský parlament má tedy rozhodující slovo při přijímání návrhu. Nedojde-li ke shodě na jednotném textu do druhého čtení v Radě, předseda Rady po dohodě s předsedou EP svolají konsiliační (též dohodovací či smířčí) výbor, složený ze stejného počtu členů Rady a EP, který má za cíl sblížení postojů obou institucí.⁷ Je-li do šesti týdnů dosaženo shody ohledně společného textu návrhu, rozhodují opět oba orgány samostatně, EP nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů a Rada kvalifikovanou většinou. K přijetí návrhu je potřeba souhlasu obou institucí. Není-li shody dosaženo ani po jednání smířčího výboru nebo jeden z orgánů se společným textem nevypraví souhlas, návrh se pokládá za nepřijatý.

Procedura spolurozhodování byla zavedena Maastrichtskou smlouvou, následně zjednodušena a rozšířena pro více oblastí Amsterodamskou smlouvou a Smlouvou z Nice. Formou spolurozhodování se EP účastní legislativního procesu v mnoha oblastech, například

⁵ Týč, V., *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*, s. 77.

⁶ Sdělení Komise COM (2002) 277 ze dne 5. června 2002.

⁷ Viz schéma spolurozhodování dle čl. 251 SES a řádného postupu dle čl. 294 SFEU (na konci textu).

v otázkách občanství Unie, práva usazování a zaměstnanosti, vnitřního trhu, vzdělání, kultury, zdraví aj.

2.4 Souhlas (*assent*)

V několika málo případech vyžaduje Smlouva ES (od JEA, 1987) pro přijetí rozhodnutí výslovný souhlas EP, čímž mu světuje právo veta. Jedná se o oblast monetární politiky (čl. 105 a 107) coby výjimka z pravidla kooperační procedury, oblast hospodářské a sociální soudržnosti (čl. 161) nebo přijímání asociačních dohod (čl. 300 SES). Pro sjednání asociačních či mezinárodních smluv se vyžaduje navíc i jednomyslnost Rady. Zpravidla se však nejedná o rozhodování v rámci legislativní činnosti. Podle některých autorů proto způsob rozhodování se souhlasem EP nepředstavuje samostatný postup.⁸

2.5 Ad-hoc procedury

Mimo výše uvedené upravuje Smlouva ES také postupy, kdy jednájí Rada a Komise bez účasti Parlamentu nebo Komise zcela sama. První situace se uplatní v oblasti volného pohybu kapitálu do a ze třetích zemí (čl. 57 odst. 2 SES) a nebo při provádění společné obchodní politiky (Hlava IX. SES). Komise může v určitých případech jednat zcela sama, typicky v oblasti hospodářské soutěže (čl. 86 odst. 3 SES).

Mezi *ad-hoc* procedury můžeme řadit také schvalování jednacích řádů jednotlivých institucí, jmenování Ombudsmana Parlamentem (čl. 195), participaci Evropského parlamentu na jmenování Evropské komise (čl. 214) a schvalování unijního rozpočtu (čl. 272 SES), při němž hraje EP klíčovou roli.

O předběžném návrhu rozpočtu předloženém Komisí a schváleném Radou rozhoduje EP většinou hlasů svých členů. Parlament může rozpočet do 45 dnů s konečnou platností schválit nebo jej vrátit Radě s pozměňovacími návrhy, o nichž Rada po konzultaci s Komisí, případně i dalšími orgány rozhoduje kvalifikovanou většinou. Jsou-li změny navrhované Evropským parlamentem Radou přijaty, je rozpočet schválen. V opačném případě předloží Rada znova rozpočet Parlamentu, který o něm rozhodne většinou hlasů svých členů a třemi pětinami odevzdaných hlasů s konečnou platností. Rada má však poslední slovo u některých výdajových položek.

Sestavením finanční rozvahy a závěrečného účtu rozpočtových operací je každoročně pověřena Komise. Účetní dvůr potom provádí audit těchto finančních výkazů a vypracovává výroční zprávu, kterou Rada a EP přezkoumají a posoudí plnění rozpočtu.

3. Legislativní procedury EU de lege ferenda

Lisabonská smlouva je kompromisním řešením mezi zachováním *statu quo*, tedy stávajícího modelu, který však již nevyhovuje potřebám rozšiřující se Evropské unie, a v minulosti neratifikovanou Ústavní smlouvou. Představuje tak pouze další doplnění a pozměnění existujících tzv. Zakládacích smluv, podobně jako Maastrichtská a Amsterodamská smlouva či Smlouva z Nice.

Původní Ústavní smlouva nesla myšlenku jediného komplexního dokumentu, které se ovšem zákonodárci v případě Lisabonské smlouvy museli vzdát. Konsolidované znění zahrnuje „rámcovou“ Smlouvu o EU a „operativní“ Smlouvu o fungování EU. Polemiku o (ne)přehlednosti a duplicitě ustanovení nové úpravy či postavení protokolů a dodatků k Lisabonské smlouvě ponechejme stranou. Ve vztahu k legislativním procedurám obsahuje nová úprava několik zásadních změn.

Oproti minulé úpravě dělí SFEU procedury na řádné a zvláštní. Zatímco řádný legislativní postup je upraven v samostatném ustanovení (čl. 294 SFEU), na zvláštní legislativní postup je odkazováno jednotlivě v ustanoveních zakládající pravomoc institucí k vydání příslušného aktu. Zcela se ruší kooperační postup, který byl již dlouho kritizován pro svou nedemokratičnost. Konzultační postup a souhlas EP jsou podřazeny pod zvláštní legislativní postupy.

Rozhodování v Radě bude nyní veřejné a ve více případech než dosud přijímáno na základě souhlasu kvalifikované většiny.⁹ O daňové oblasti, sociální bezpečnosti a obraně se však bude i nadále rozhodovat na základě jednomyslnosti. Lisabonská smlouva také upravuje postup, který umožňuje změnu jednomyslného rozhodování na rozhodování kvalifikovanou většinou pro další oblasti bez nutnosti změny Zakládacích smluv, respektive nahrazení zvláštního legislativního postupu řádným. Taková změna bude vyžadovat jednomyslnou dohodu členských států na půdě Evropské rady (čl. 48 odst. 7 SEU).¹⁰

Kvalifikovaná většina jako základní způsob rozhodování v Radě bude od 1. 11. 2014 představována 55% hlasů všech členů, to jest alespoň 15 členskými státy, a zároveň reprezentujícími aspoň 65% populace Unie (čl. 16 odst. 4 SEU). Menšina, která může přijetí rozhodnutí vetovat (*blocking minority*), musí být tvořena

⁹ Například oblasti zemědělské, vízové a přistěhovalecké politiky. V oblastech spravedlnosti a vnitřních věcí a v případě záležitostí týkajících se eurozóny se hlasování kvalifikovanou většinou nevztahuje na Velkou Británii, která si pro tyto oblasti vyhradila výjimku.

¹⁰ Vlášta Velké Británie se však zavázala k souhlasu s případnou změnou až po jejím schválení národním parlamentem.

⁸ Týč, V., *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*, s. 80.

nejméně čtyřmi státy, které reprezentují alespoň 35% obyvatel.¹¹

Výjimku z pravidla stanoví čl. 238 odst. 2 a odst. 3 písm. b) SFEU, kdy Rada nejedná na základě návrhu Komise nebo Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Potřebná většina v tomto případě činí 72% členských států (tj. 20 ze současných 27) reprezentujících aspoň 65% populace Unie.

Tato nová formule pro určení kvalifikované většiny (označovaná také jako „dvojitá většina“ členských států i občanů EU – *double majority*)¹² má zajistit větším členským státům spravedlivější vážené hlasování. Dosud měly malé státy větší podíl na váženém hlasování, než kolik by odpovídalo počtu jejich obyvatel.¹³ Přechod na nový systém hlasování kvalifikovanou většinou bude postupný. Do října roku 2014 platí původní úprava Smlouvy z Nice, která může být užita na žádost členského státu až do března 2017.¹⁴ Nadto 75% (55% od dubna 2017) členských států může požádat o přezkoumání návrhu či rozhodnutí (tzv. nový „Ioannina kompromis“). Je otázkou, zda tento postup bude urychlením oproti jednomyslnému rozhodování.

Novou úlohu v legislativním procesu budou hrát také národní parlamenty, které budou mít možnost se do osmi týdnů vyjádřit k předkládanému legislativnímu návrhu co do souladu s principem subsidiarity. Bude-li mít třetina (respektive čtvrtina v případech týkajících se prostoru svobody, bezpečnosti a práva) národních parlamentů členských států za to, že návrh není v souladu s principem subsidiarity, mohou žádat instituci, která návrh předložila, o jeho přezkoumání. Pokud tato instituce trvá na přijetí návrhu, musí vydat odůvodněné stanovisko dokládající slučitelnost návrhu s principem subsidiarity a proporcionality, které předloží Radě a EP.¹⁵

¹¹ V případě spojení malých států, musí tuto menšinu tvořit celkem 22 členských států, ve kterých žije pouhých 37% obyvatel Unie. Naproti tomu tři největší členské státy s téměř 42% obyvatel musí k zablokování návrhu získat ještě další členský stát. Jsou-li však proti přijetí návrhu méně než čtyři státy, má se za to, že je návrh přijat i v případě, že není splněno populační kritérium.

¹² REDAKCE EUROMOVE, *The Lisbon Treaty in Practice*, (online).

¹³ Viz tabulka srovnávající vážené hlasování v Radě dle čl. 205 SES čl. 238 SFEU (na konci textu).

¹⁴ Podle Hlavy II Protokolu o přechodných ustanoveních, který je nedílnou součástí Lisabonské smlouvy.

¹⁵ Blíže Protokol o postavení národních parlamentů v Evropské unii a Protokol o aplikaci principu subsidiarity a proporcionality.

3.1 Řádný legislativní postup (ordinary legislative procedure)

Jedná se o modifikované spolurozhodování (*co-decision*) podle Smlouvy ES, kde mají Rada i Evropský parlament rovnocenné postavení. Největší změnou, kterou přináší Lisabonská smlouva, jak již bylo uvedeno výše, je použití tohoto způsobu rozhodování pro daleko větší okruh oblastí a politik Unie (mj. pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí). Postavení EP v legislativním procesu tak bylo výrazně posíleno.

Druhou zásadní změnu představuje konec iniciačního monopolu Komise, která byla dosud jedinou institucí oprávněnou předkládat legislativní návrhy. Nově tak může být legislativní proces v souladu se Zakládacím smlouvami zahájen také z iniciativy členských států, na doporučení Evropské centrální banky nebo na žádost Soudního dvora (čl. 238 odst. 15 SFEU).

Průběh řádného legislativního postupu, jak jej upravuje čl. 294 SFEU, je velmi podobný původnímu spolurozhodování.¹⁶ Komise má podle nové úpravy postavení spíše dozorčího orgánu, pouze v případě jejího negativního stanoviska musí Rada ve druhém čtení schválit návrh jednomyslně. Praktická aplikace se však od stávající příliš lišit nemusí.

3.2 Zvláštní legislativní postup (special legislative procedure)

Zvláštní legislativní postup definuje čl. 289 odst. 2 SFEU jako přijímání legislativního aktu Parlamentem s účastí Rady nebo naopak Radou s účastí EP. Nejčastěji se jedná o jednomyslné rozhodnutí Rady po konzultaci Evropského parlamentu, respektive po obdržení jeho souhlasu. Zcela specifické je rozhodování o procedurálních otázkách EP, kde rozhoduje Parlament z vlastní iniciativy po obdržení souhlasu či schválení Radou.¹⁷ Tyto postupy zná již Smlouva ES, nové je pouze jejich souhrnné označení.

3.2.1 Konzultace (*consultation*)

Původní konzultační postup se užije tehdy, kdy SFEU ukládá Radě, aby si vyžádala stanovisko EP. Toto stanovisko není závazné, ale má politickou váhu. Konzultační procedura byla v mnoha případech nahrazena řádným legislativním postupem, respektive souhlasem EP. Zachována byla na příklad při

¹⁶ Viz schéma spolurozhodování dle čl. 251 SES a řádného postupu dle čl. 294 SFEU (na konci textu).

¹⁷ Na příklad stanovení obecných podmínek výkonu funkcí členů EP (čl. 223 odst. 2, ex 190 odst. 5), nebo ustanovení o výkonu vyšetřovacího práva dočasné vyšetřovací komise (čl. 226, ex 195).

- harmonizaci a aproximaci právních předpisů (čl. 113 a 115, ex 94),
- přijímání některých opatření v oblasti ochrany životního prostředí (čl. 192 odst. 2, ex 175) a energie (čl. 194 odst. 3), nebo
- přenesení rozhodovací pravomoci na Soudní dvůr (čl. 262, ex 229a).

Konzultační postup se uplatní také při přijímání opatření v oblasti policejní spolupráce (čl. 87 odst. 3 SFEU a čl. 89) nebo též aktu o posílené spolupráci (čl. 333 odst. 2).

3.2.2 Souhlas (*consent*)

Souhlas EP, který je vyžadován jen v několika málo případech, byl v anglickém znění smluv přejmenován z *assent* na *consent*. Výslovný souhlas Parlamentu je nutný pro

- přijetí rozhodnutí v oblasti spolupráce v trestních věcech (čl. 82 odst. 2, čl. 83 odst. 1),
- přijetí mezinárodních smluv mimo smlouvy týkající se výhradně společné zahraniční a bezpečnostní politiky (čl. 218 odst. 6, ex 300),
- implementaci opatření týkajících se systému vlastních zdrojů, z nichž je financován rozpočet Unie (čl. 311),
- stanovení víceletého finančního rámce (čl. 312 odst. 2), nebo
- přijetí *vhodných opatření* k naplnění některého z cílů Unie (čl. 352 odst. 1, ex 308).¹⁸

3.3 Ad-hoc procedury

Výše uvedené případy, kdy mohly Rada a Komise jednat bez stanoviska EP, byly nahrazeny zpravidla řádným či konzultačním postupem, jichž se tedy Parlament ve větší či menší míře účastní (př. čl. 64, ex 57). V oblasti společné obchodní politiky zůstává stěžejní vyjednávací úloha na Komisi, při přijímání nařízení k implementaci obchodní politiky však rozhodují EP a Rada podle řádného legislativního postupu (čl. 207, ex 133). Parlament musí být navíc o obchodním vyjednávání průběžně informován. Pravomoc Komise přijímat sama rozhodnutí a směrnice v oblasti hospodářské soutěže byla i v nové úpravě zachována (čl. 106, ex 86).

Dřívější participace Evropského parlamentu na jmenování Evropské komise (čl. 214 SES) se v souladu

s čl. 17 SEU mění na volbu předsedy Komise Parlamentem (většinou hlasů všech svých členů) na návrh Evropské rady. Předseda, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a ostatní členové Komise následně podléhají jako sbor schválení Evropským parlamentem.¹⁹ Na základě tohoto schválení jmenuje Evropská rada Komisi kvalifikovanou většinou (čl. 17 odst. 7 SEU).

Nová procedura schvalování unijního rozpočtu zajišťuje rovné postavení Parlamentu a Rady při rozhodování o celém rozpočtu. Rozpočet musí ctít víceletý finanční rámec schválený Radou se souhlasem Parlamentu nejméně na období 5 let. Lhůta pro předložení postoje Rady k návrhu rozpočtu Komise Parlamentu je zkrácena do 1. října (z původního 5. října), lhůta pro schválení rozpočtu nebo navržení změn Parlamentem pak na 42 dní (z původních 45 dní). Je-li postoj Rady Parlamentem schválen, nebo jsou-li následně všechny změny navrhované Parlamentem Radou přijaty, je rozpočet schválen s konečnou platností.

Pokud Rada s navrženy změnami nesouhlasí, svolá předseda EP po dohodě s předsedou Rady dohodovací výbor (obdobu konsiliačního výboru u řádného legislativního procesu). Výbor má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu rozpočtu kvalifikovanou většinou členů Rady a většinou členů zastupujících Evropský parlament ve lhůtě 21 dnů (čl. 314 odst. 5). Dohoda o rozpočtu podléhá schválení v obou orgánech. Pokud jej oba orgány nebo jen EP zamítnou, předloží Komise nový návrh rozpočtu. Pokud rozpočet zamítne pouze Rada, EP má možnost rozpočet většinou hlasů všech svých členů a třipětinovou většinou odezvaných hlasů při zachování postoje dohodnutého dohodovacím výborem schválit s konečnou platností.

4. Závěr

Lisabonská smlouva přináší změnu ve složení některých institucí i ve způsobu jejich ustavení a rozhodování. Nový model má být demokratičtější (s větší mírou zapojení Evropského parlamentu jako orgánu voleného přímo občany Unie), transparentnější (s výslovným zakotvením pravomocí EU ve Smlouvách) a taktéž reflektující stále se rozšiřující základnu členských států.

Postavení Parlamentu v legislativním procesu je výrazně posíleno tím, že mnohem více rozhodnutí bude přijímáno podle řádného legislativního postupu, kde mají EP a Rada roli rovnocenných zákonodárců. Zcela

¹⁸ Původní ustanovení čl. 308 SES (tzv. *gap-filling clause*) vyžadovalo pouze konzultaci EP, která je nyní nahrazena výslovným souhlasem Parlamentu. Článek byl často kritizován jako úniková doložka pro vytváření nových pravomocí Společenství, proto byl současný čl. 352 SFEU doplněn o další odstavce, zamezující jeho nadužívání.

¹⁹ V současné době jmenovaná Komise má 27 členů, tedy jednoho komisaře z každého členského státu. Od listopadu 2014 by se měl podle SFEU počet komisařů snížit na dvě třetiny počtu členských států (tj. při stávajícím počtu států na 18), Evropská rada však již rozhodla o zachování stávajícího počtu komisařů i pro následující období.

byl zrušen kooperační postup, kde hrál EP pouze marginální úlohu. Nově jsou do legislativního procesu zapojeny také národní parlamenty členských států, které mají možnost se vyjádřit k předkládaným legislativním návrhům a případně si také vynutit jejich revizi.

Evropský parlament vykonává společně s Radou nejen zákonodárnou, ale i rozpočtovou funkci. Rozpočet Unie bude nyní výsledkem společné dohody Parlamentu a Rady. Více pravomocí získává EP i v procesu volby předsedy Evropské komise.

Závěrem je nutno podotknout, že Lisabonská smlouva obsahuje také mnohé jiné změny (jednu z nejvýznamnějších představuje zrušení pilířové struktury a vznik jediné identity s právní subjektivitou – Evropské unie), které jdou nad rámec tohoto článku. Její komplexní hodnocení však bude možné až s odstupem času ve světle aplikační praxe a zejména pak judikatury Soudního dvora.

Anotace

Článek se zabývá legislativními procedurami v rámci Evropské unie. První kapitola je věnována stávajícím postupům evropských institucí tak, jak je upravuje Smlouva o založení Evropského společenství. Druhá kapitola pak předkládá porovnání s novou úpravou ve Smlouvě o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy.

Summary

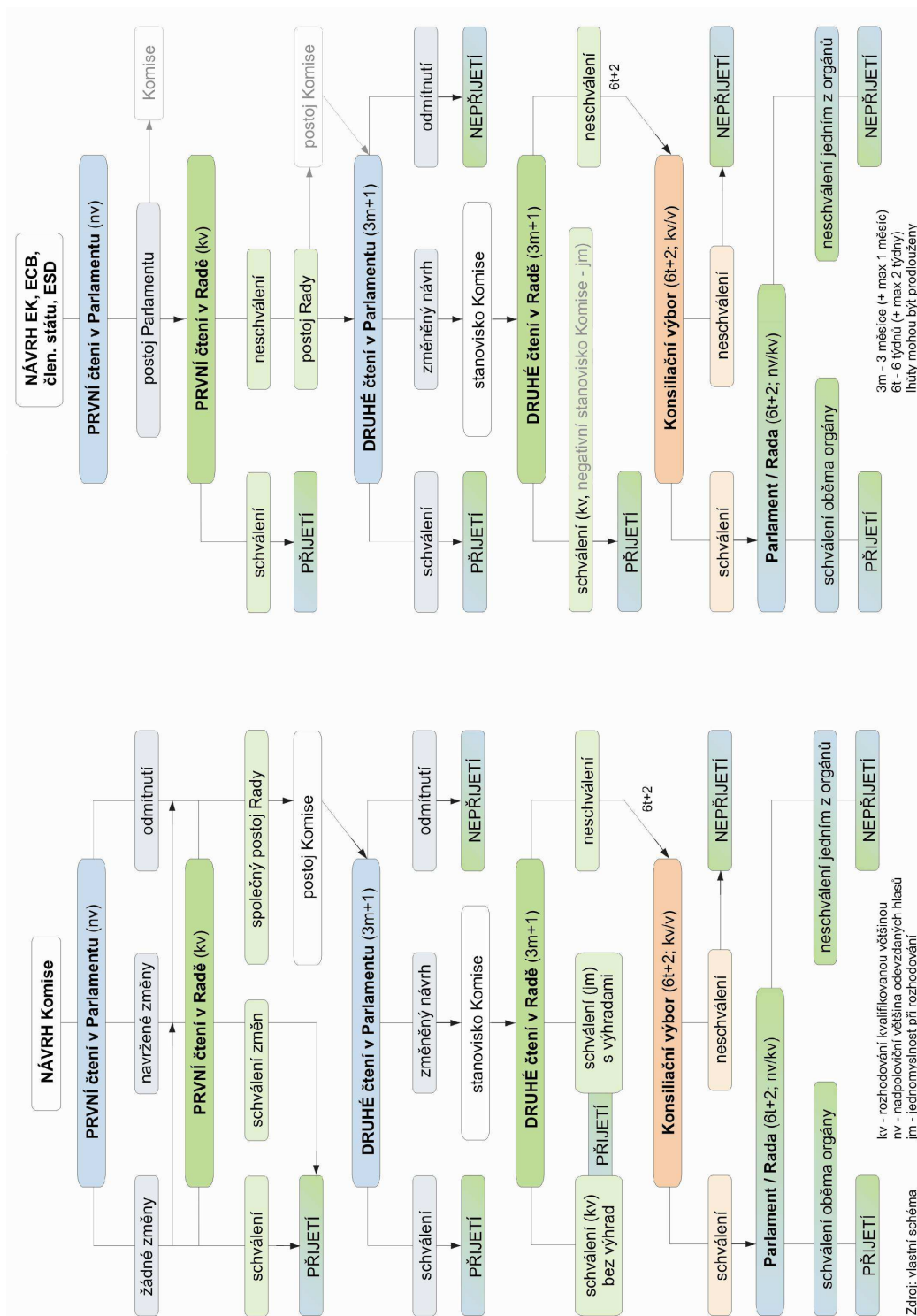
The Rome Treaties state tasks, purposes and activities of the European Community (art. 2 and 3 ECT) that should be achieved by its institutions – European Parliament, Council of the EU, European Commission, Court of Justice, Court of Auditors (art. 7 ECT) and newly also European Council and European Central Bank. For those purposes, the EC Treaty confers powers upon them to decide and to legislate. Legislative power is then supervised by independent supranational Court of Justice.

The EC method of decision-making is original combination of technocratic proposals by the Commission, cooperating with experts from all Member States, of legislative acts and political decisions by the Council, representing governments of the Member States, usually in co-action with the European Parliament, representing the EU citizens.*

This article analyses the EU legislative procedures as enacted in the Treaty Establishing the European Community (first chapter) and compare them with new regulation in the Treaty on the Functioning of the European Union as amended by the Lisbon Treaty (second chapter). The Lisbon Treaty has entered into force on 1 December 2009.

* MOUSSIS, N., *Access to European Union: law, economics, policies*, p. 60.

Obr. č. 1: Schéma spolurozhodování dle čl. 251 SES a řádného postupu dle čl. 294 SFEU

Tab. č. 1: Vážené hlasování v Radě dle čl. 205 SES (Nice) a čl. 238 SFEU (Lisabon)

Členský stát	Nice		Lisabon	
	hlasy	%	obyv.	%
Německo	29	8.4	82	16.4
Francie	29	8.4	64	12.8
Spojené království	29	8.4	62	12.4
Itálie	29	8.4	60	12.0
Španělsko	27	7.8	46	9.2
Polsko	27	7.8	38	7.6
Rumunsko	14	4.1	21	4.2
Nizozemsko	13	3.8	17	3.4
Řecko	12	3.5	11	2.2
Portugalsko	12	3.5	11	2.2
Belgie	12	3.5	11	2.2
Česká republika	12	3.5	10	2.0
Maďarsko	12	3.5	10	2.0
Švédsko	10	2.9	9.2	1.8
Rakousko	10	2.9	8.3	1.7
Bulharsko	10	2.9	7.6	1.5
Dánsko	7	2.0	5.5	1.1
Slovensko	7	2.0	5.4	1.1
Finsko	7	2.0	5.3	1.1
Irsko	7	2.0	4.5	0.9
Litva	7	2.0	3.3	0.7
Lotyšsko	4	1.2	2.2	0.4
Slovinsko	4	1.2	2.0	0.4
Estonsko	4	1.2	1.3	0.3
Kypr	4	1.2	0.87	0.2
Lucembursko	4	1.2	0.49	0.1
Malta	3	0.9	0.41	0.1
Celkem	345	100	499	100
Většina	255	74	325	65

Zdroj: vlastní výpočet